

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud prvního stupně samosoudkyní Mgr. Kamilou Drábkovou ve věci žalobce **Lesy České republiky, s.p.**, se sídlem Hradec Králové, Přemyslova 1106/19, IČO: 42196451, za účasti dalšího účastníka řízení **Římskokatolická farnost Rožmberk nad Vltavou**, se sídlem Vyšší Brod, Náměstí 42, zastoupeného JUDr. Jakubem Křížem, Ph.D., advokátem v Praze 1, Opletalova 5, o žalobě na rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Jihočeský kraj, č.j. 514486/2013/R3715/RR21891 ze dne 26.10.2016, **t a k t o :**

- I. Dalšímu účastníku řízení, Římskokatolické farnosti Rožmberk nad Vltavou, se **n e v y d á v a j í** pozemky parcely KN č. 281, 329/4 a 507/4, všechny v k.ú. Rožmberk nad Vltavou a parcela KN č. 359/2 v k.ú. Koryta u Hněvanova.

Tímto rozsudkem se nahrazuje rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Jihočeský kraj ze dne 26.10.2016, č.j.514486/2013/R3715/RR21891, pokud se týká výše zmíněných pozemků.

- II. Žaloba **s e z a m í t á**, pokud se žalobce domáhal nevydání parcely KN č. 6/1 v k.ú. Šafléřov, dalšímu účastníku řízení, Římskokatolické farnosti Rožmberk nad Vltavou.
- III. Další účastník řízení je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 1.200,- Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobce se svou žalobou domáhal nahrazení shora citovaného rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Jihočeský kraj (dále správní orgán), jímž byly vydány v řízení podle § 9 odst. 6 zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (dále ZMVC), nemovité věci, parcely, specifikované v odstavcích I. a II. výroku tohoto rozsudku. Žalobce toto rozhodnutí považuje za chybné a namítá, že je jím dotčen ve svých subjektivních právech, neboť nebyly splněny předpoklady restitučního předpisu pro naturální restituci. V rámci správního řízení doložil důkazy o konfiskaci majetku dalšího účastníka řízení podle dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa (dále jen dekret), když ohledně PK č. 406 v k.ú. Šafléřov a PK č. 777 v k.ú. Rožmberk nad Vltavou, je uvedeno, že je konfiskováno podle tohoto dekretu již v pozemkové knize. Při konfiskaci docházelo k přechodu majetku na stát bez ohledu na intabulační princip a pokud došlo ke konfiskaci pouze části majetku, byl kategorizován původní vlastník natolik, že ex lege přešel na stát i ten majetek, kde tato rozhodnutí k části majetku vydána nebyla nebo nebyla zapsána v pozemkové knize. Z toho plyne, že konfiskován byl celý majetek právního předchůdce dalšího účastníka. Účinky konfiskace tak nastaly k datu 23.6.1945 a k účinkům nebylo vedle intabulačního principu potřebné ani odevzdání nemovitosti. Úkony, které činily vůči účastníku řízení státní orgány podle zák. č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě, neměly pak již žádné relevantní právní účinky, neboť majetek byl v té době ve vlastnictví státu. Další účastník řízení tedy nemohl utrpět žádnou křivdu ve smyslu ZMVC. Ke konfiskaci docházelo zpravidla ze zákona bez správního řízení, byl-li vlastník věci již jako osoba, jejíž majetek konfiskaci podléhal, ze strany státních orgánů označen a právním titulem na stát ohledně přechodu vlastnického práva je samotný dekret. Účastník řízení tedy není oprávněnou osobou ve smyslu § 3 ZMVC. Pokud by nebyl přijat závěr o konfiskaci majetku, je navíc naplněna i překážka vydání majetku podle ust. § 8 odst. 1 písm. f) ZMVC, jelikož podle sdělení Městského úřadu v Českém Krumlově, Odboru územního plánování a památkové péče, na částech parcel č. 281, 329/4, 507/1 v k.ú. Rožmberk nad Vltavou je vymezena veřejně prospěšná stavba (dále VPS) D 01 koridor pro homogenizaci silnice II/160, E6 – plocha pro výstavbu nové TS včetně ploch připojení VN a NN, E7 j – plochy pro výstavbu nové TS včetně ploch připojení VN a NN a na části parcely č. 406/1 v k.ú. Šafléřov je vymezena VPS D7 – navržená stabilizace komunikace Šafléřov – Chvalín. Rovněž tak je naplněna překážka vydání majetku ve smyslu § 8 odst. 1 písm. a) ZMVC u pozemku parc. č. 359 v k.ú. Koryta u Hněvanova, kde se nachází stavba lesní cesty „Za Deutschem“. Jde o vozovku s povrchem z penetračního makadamu, šíře 2,6 – 2,8 m, jejíž součástí jsou směrové oblouky a točna na konci úpravy, příčné řezy, propustky, jejímž investorem byla Lesní správa Vyšší Brod. Konfiskace majetku rovněž představuje překážku dle § 8 odst. 1 písm. h) ZMVC. Navrhoval proto, aby soud nahradil rozhodnutí správního orgánu svým rozsudkem, jímž nebudou pozemky dalšímu účastníku řízení vydány.

Další účastník řízení se žalobou nesouhlasil a navrhoval její zamítnutí. Neuznával konfiskaci majetku s odůvodněním, že neexistuje rozhodnutí Zemského národního výboru ve smyslu § 3 odst. 2 dekretu, jehož bylo třeba bez ohledu na to, jaký důvod konfiskace vyhláška označovala. To je v daném případě § 1 odst. 1, který mohl dopadat pouze na fyzické osoby a tuto otázku je soud oprávněn přezkoumávat v tomto řízení v rámci vymezení judikaturou. Není také prokázáno, že vyhláška byla doručena jeho právnímu předchůdci, vyznačení údaje o

konfiskaci na titulní straně knihovní vložky nemá žádné právní následky. Řada listin obsažených ve spisu naopak svědčí o postupu státu podle zák. č. 46/1948 Sb. a je tedy zjevné, že i stát uznával vlastnické právo účastníka řízení po únoru 1948. Za správné považoval i závěry správního orgánu ohledně neexistence překážek vydání pozemku.

Správní orgán ve svém vyjádření se k věci pouze zrekapituloval odůvodnění svého rozhodnutí.

Žalobou napadeným rozhodnutím správní orgán vydal dalšímu účastníku řízení pozemky specifikované v odstavcích I. a II. výroku tohoto rozsudku v rámci řízení zahájeného jeho návrhem, došlým 24.9.2014, podle § 9 odst. 6 ZMVC poté, co již dne 25.11.2013 mu byla doručena výzva k vydání tohoto majetku. Předmětem návrhu byly zemědělské nemovitosti zapsané v knihovní vložce č. 8 pro katastrální území Rožmberk nad Vltavou a vlastníka Katholische Pfarrpründe in Rosenberg a v knihovní vložce č. 21 pro katastrální území Rožmberk nad Vltavou a vlastníka Katholische Pfarrkirche in Rosenberg. Další účastník řízení je na základě rozhodnutí o sloučení církevních právnických osob podle kán.121 CIC podle zákona č. 3/2002 Sb., ze dne 18.11.2002, právním nástupcem obou těchto knihovnických vlastníků a je tak oprávněnou osobou, je zapsán v rejstříku evidovaných právnických osob Ministerstva kultury ČR. Povinnou osobou jsou Lesy ČR, s.p. Nebyla nalezena žádná listina svědčící o konfiskaci majetku Římskokatolické farnosti Rožmberk nad Vltavou, případně konfiskační výměr, naopak seznam majetkových podstat vyhotovený za účelem přesného rozlišení a určení správnosti konfiskace podle dekretů prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. a 108/1945 Sb. ze dne 26.2.1948 označuje majetek fary jako nekonfiskát. Další listiny dokladují postup tehdejších správních orgánů při provádění řízení podle zákona č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě. Zápis na titulní straně vložky č. 21 pozemkové knihy „Konfiskováno podle dekretu č. 12/1945“ je ve spojení s ostatními doloženými doklady pouze marginálního významu a svědectvím o dramatické a chaotické době, která panovala v pohraničních oblastech v uvedené době. Parcely PK č. 331 a 332/1 byly odňaty výměrem ONV v Kaplici ZN 611-1/7-1949, ze dne 1.7.1949, o výkupu podle zákona č. 46/1948 Sb., parcela PK 330/2 byla týmž výměrem ponechána ve vlastnictví fary. Následně byly tyto 3 pozemky přiděleny Státním lesům v Českých Budějovicích, Lesnímu závodu ve Vyšším Brodě. Parcela PK č. 777 byla v části o výměře 2,0051 h odňata týmž výměrem a v části o výměře 0,8057 ponechána ve vlastnictví fary a v současné době je celá ve vlastnictví státu. U pozemků PK 331 a 332/1 tak došlo k majetkové křivdě podle § 5 písm. a) ZMVC a u parcely PK č. 330/2 podle § 5 písm. k) ZMVC, u parcely PK č. 777 došlo k majetkové křivě z obou těchto důvodů. Ke dni účinnosti ZMVC byly nárokováné pozemky zapsány v katastru nemovitostí jako vlastnictví Lesů České republiky, s.p., které jsou tak povinnou osobou dle § 4 písm. b) ZMVC. Na parcele KN č. 329/4 v k.ú. Rožmberk nad Vltavou se nachází VPS E7, na parcele č. 507/1 se nachází VPS E6 a LBC7, na parcele č. 406/1 VPS D7, která ovšem nezasahuje do části parcely, na níž se nachází původní pozemková parcela. Žádná z těchto VPS nepředstavuje překážku ve smyslu § 8 ZMVC. Parcelou KN 281 v k.ú. Rožmberk neprochází silnice II/160, takže ani zde není dána žádná překážka. Původní církevní parcely byly v současné evidenci ztotožněny geometrickými plány vyhotovitele Geodetické sdružení, s.r.o., se sídlem Příbram II, které se staly nedílnou součástí rozhodnutí (č. 14-4048/2016, 68-4048/2016, 410-4048/2016, 411-4048/2016).

Skutkové závěry správního orgánu, pokud jde o identifikaci původních parcel PK a současných parcel KN, vlastnictví církevních subjektů k těmto pozemkům, právní nástupnictví dalšího účastníka řízení po těchto knihovnických vlastnicích a lesní charakter

pozemků k 24.6.1991 účastníci nezpochybňovali, stejně tak jako postup dalšího účastníka řízení při uplatnění jeho restitučního nároku. Tyto skutkové závěry správního orgánu proto soud převzal za svá zjištění ve smyslu § 250e odst. 2 o.s.ř.

Z provedených důkazů byla učiněna tato zjištění:

Z knihovní vložky č. 21 pro katastrální obec Rožmberk nad Vltavou je prokázáno, že je zde zapsán pozemek parcela č. 406 jako vlastnictví Katolische Pfarrkirche in Rosenberg (Katolického farního kostela v Rožmberku). Zápisy z roku 1949 svědčí o postupu podle zákona č. 46/48 Sb. vůči tomuto pozemku. V záhlaví knihovní vložky listu A je otištěno razítko „Konfiskováno podle dekretu č. 12/1945 Sb., ČD 367/64“.

Výměrem Okresního národního výboru v Kaplici ze dne 1.7.1949 o výkupu půdy podle zákona č. 46/48 Sb. bylo zjištěno, že se týká nemovitosti v knihovní vložce č. 21 a II. s tím, že některé nemovitosti byly vykoupeny a některé Římskokatolickému farnímu kostelu v Rožmberku ponechány ve vlastnictví.

Z knihovní vložky č. 8 pro katastrální území Rožmberk nad Vltavou bylo zjištěno, že jsou zde zapsány ostatní nárokové parcely, vlastníkem byl subjekt označený jako Katolische Pfarrfründe Rosenberg.

Výměrem ONV v Kaplici z 1.7.1949 byly vykoupeny nemovitosti zapsané v knihovní vložce č. 8, katastrální území Rožmberk nad Vltavou, od subjektu označeného jako Fara Rožmberk nad Vltavou podle zákona č. 46/48 Sb. s tím, že malá část nemovitostí byla (mimo jiné parcela PK č. 330/2) faře ponechána.

Z vyhlášky Okresní správní komise v Kaplici z 15.11.1945 bylo zjištěno, že tento orgán označil podle § 1 odst. 1 dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. za osoby německé – maďarské národnosti v obci Rožmberk nad Vltavou, mimo jiné, faru s adresou Rožmberk nad Vltavou 8 (pořadové číslo 110). Vyhláška byla vyvěšena 5.12.1945 a sejmuta 19.12.1945, je opatřena razítkem Místní správní komise v Rožmberku nad Vltavou a Okresní správní komise v Kaplici a podpisy předsedy Okresní správní komise a další osoby. Další vyhláška téhož orgánu ze dne 15.11.1945 označovala takto pod položkou č. 136 znovu Faru v Rožmberku nad Vltavou, vyvěšena byla 5.12.1945 a sejmuta 19.12.1945, přičemž jde patrně o pokračování předchozího dokumentu, jak je zřejmé z očíslování jejích adresátů pořadovými čísly. V obou listinách je uvedeno, že jmenovaným osobám byl zemědělský majetek dle výše uvedeného dekretu zkonfiskován pro účely pozemkové reformy a jmenované osoby, pokud se aktivně zúčastnily boje za zachování celistvosti a osvobození Československé republiky, uplatnit podle § 1 odst. 2 cit. dekretu nárok, aby jim zemědělský majetek nebyl zkonfiskován a že nárok na výjimku mohou uplatnit u okresní správní komise v Kaplici do 15 dnů od vyvěšení vyhlášky. Obě listiny jsou opatřeny razítkem Okresní správní komise v Kaplici a dvěma nečitelnými ručními podpisy v kolonce „Předseda okresní správní komise“ a razítkem Místní správní komise v Rožmberku nad Vltavou a jedním nečitelným ručním podpisem u něho. V soupisu nemovitostí vyšetřených u MNV v Rožmberku nad Vltavou 26.2.1948 je pod č. domu 789 označena fara coby nekonfiskát. V seznamu parcel jsou uvedeny všechny pozemky, které jsou předmětem tohoto nároku, přičemž v kolonce druh konfiskátu je u nich uvedeno „N“.

O postupu státních orgánů podle zákona č. 46/1948 Sb. svědčí následující listiny: seznam nemovitostí vykoupených výměrem ONV v Kaplici č.j. 611-1/07-49 ze dne 1.7.1949 z pozemkového vlastnictví Farního kostela v Rožmberku, kde je mimo jiné označena část parcely č. 777 a z nemovitostí Fary v Rožmberku nad Vltavou, mimo jiné parcely č. 281 a 332/1, 508/2 a 508/3, dopis Krajského národního výboru v Českých Budějovicích Římskokatolické faře v Rožmberku nad Vltavou ze 12.3.1951, z něhož plyne, že pozemkový majetek v katastrálním území Koryta o celkové výměře 13,8936 ha byl vykoupen podle zákona č. 46/48 Sb., dopis téhož orgánu Římskokatolickému kostelu v Rožmberku nad Vltavou z února 1951, jímž bylo sděleno, že je vykoupen majetek v katastrálním území Šaflérov o výměře 7,9 ha, zápisy MNV v Rožmberku nad Vltavou ze dne 9.9.1949, 25.10.1951 o předání a převzetí zemědělské a lesní půdy od Římskokatolického kostela a fary v Rožmberku nad Vltavou, zápis místní rolnické komise v Rožmberku nad Vltavou ze dne 17.6.1949 o tom, že Fara Rožmberk nad Vltavou takto uplatnila v rámci jednání o výkupu půdy nárok na ponechání jednoho ha zemědělské půdy a dalších specifikovaných nemovitostí, zápis z 18.7.1951 sepsaný na MNV v Malšíně, o převzetí parcely č. 281, dopis Ministerstva zemědělství adresovaný KNV v Českých Budějovicích, ze dne 20.1.1950, o předání pozemků majitele Římskokatolického kostela Rožmberk a Fary v Rožmberku do trvalého užívání v celkové výměře 715,0403 ha Okresním národním výborem v Kaplici Správě lesního hospodářství ve Vyšším Brodě, přidělová listina Ministerstva zemědělství, č.j. 47175/1949-IX/B-22, z 26.10.1949, zmiňující jako bývalé majitele faru a farní kostel. Potvrzení ONV v Kaplici z 27.6.1960 zmiňuje přidělové řízení podle dekretů č. 12/1945 Sb., 28/1945 Sb., zákona č. 142/1947 Sb. a č. 46/1948 Sb., aniž by specifikovalo právní důvod přidělu pozemků a budov v k.ú. Koryta. Obdobně pak listina týkající se přidělu parcely č. 406 v k.ú. Šaflérov ze dne 23.12.1963. Přidělová listina Ministerstva zemědělství z 26.10.1949 rovněž rozlišuje jako bývalé majitele faru a farní kostel. Vyhláška Ministerstva zemědělství ze dne 1.9.1949 o podávání přihlášek o přiděl půdy vykoupené podle zákona o nové pozemkové reformě stanoví, že přidělovému řízení se podrobují nemovitosti kostela a fary v Rožmberku.

Knihovními žádostmi Okresního národního výboru v Kaplici z roku 1949 bylo žádáno u Okresního soudu v Kaplici o poznamenání výkupu podle zákona č. 46/1948 Sb. ve vložkách pozemkových knih vlastníka Fary Rožmberk nad Vltavou anebo Římskokatolického farního kostela Rožmberk nad Vltavou. Návrhem Státních lesů a Lesního závodu Vyšší Brod Lidovému soudu knihovnímu v Českém Krumlově ze 7.1.1961 (č. d. 15/61) jsou navrhovány knihovní zápisy podle přidělové listiny ONV v Českém Krumlově ze 16.11.1960, mimo jiné ohledně parcel č. 281, 330/2, 331 a 332/1 zapsaných v knihovní vložce č. 8 a dalším návrhem ze dne 27.3.1964 je navrhován zápis ohledně parcely č. 406 v k.ú. Šaflérov na základě potvrzení o přidělu ONV v Českém Krumlově z 23.12.1960.

V seznamu majetkových podstat pro účely rozlišení konfiskace podle dekretů č. 12 a č. 108/1945 Sb. zpracovaného s odkazem na směrnice Ministerstva zemědělství je č.p. 7, 8 a 9 označeno jako nekonfiskát (fara).

Částí knihy narozených farnosti Rožmberk nad Vltavou je zjištěno, že v období 4.11.1945 – 17.12.1945 zde probíhaly křty narozených dětí. Rovněž tak v knize zemřelých byly v období od 3.12.1945 do 27.12.1945 prováděny záznamy o zemřelých osobách.

Informací o pozemku z www.cuzk.cz je prokázáno, že Římskokatolická farnost Rožmberk nad Vltavou je v k.ú. Rožmberk nad Vltavou vlastníkem několika nemovitých věcí (parcela st. 3, st. 6, st. 5, č. 6/1, 276, 510/6, 511/2).

Dále z informace o pozemcích z www.cuzk.cz zjištěno, že pozemky, které jsou předmětem tohoto sporu, jsou již jako samostatné parcely zapsány v katastru nemovitostí.

Z provedených důkazů soud dospěl k závěru, že žaloba je zčásti důvodná.

Zásadní otázkou k posouzení bylo, zda majetek právních předchůdců dalšího účastníka řízení byl dotčen konfiskací podle dekretu ještě před započítáním rozhodného období vymezeného ZMVC, anebo se stal předmětem odnětí podle zákona č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě, až v rozhodném období.

Jelikož § 1 ZMVC upravuje zmírnění některých majetkových křivd, které byly spáchány komunistickým režimem církvím a náboženským společnostem, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona státem registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi podle jiného právního předpisu (dále jen „registrované církve a náboženské společnosti“), v období **od 25. února 1948 do 1. ledna 1990** (dále jen „rozhodné období“) a vypořádání majetkových vztahů mezi státem a registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi, nelze jazykovým a logickým výkladem tohoto ustanovení dospět k jinému závěru, než že zákon nedopadá na majetkové postihy, k nimž došlo před 25.2.1948.

Namítal-li další účastník řízení, že konfiskace podle prezidentských dekretů vůbec nemohla postihnout církevní majetek, je třeba uvést, že zákonodárce v ZMVC zjevně vychází z opačné teze, když konfiskaci podle dekretů č. 12/1945 Sb. a č. 108/1945 Sb. zakotvuje jako jeden z důvodů bránících vydání restitučního majetku (§ 8 písm. h) ZMVC).

Otázkami konfiskace podle dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. se zabírala soudní judikatura v souvislosti s obecnými restitučními předpisy z 90. let 20. století a sjednotila se na následujících základních principech: nebylo zapotřebí zápisu vlastnického práva v pozemkové knize (intabulace), jelikož k jeho přechodu docházelo ex lege ke dni účinnosti dekretu, tj. 23.6.1945. Správní orgány následně vydávaly rozhodnutí o konfiskaci (konfiskační výměry či vyhlášky), které však měly pouze deklaratorní charakter, nicméně bylo jich zapotřebí k dovršení procesu konfiskace. Nebylo v nich však nutno majetek jakkoli specifikovat, dotčený subjekt byl rozhodnutím dostatečně kategorizován a konfiskace se vztahovala na veškerý jeho majetek. Soudy v občanskoprávním řízení jsou těmito rozhodnutími vázány, pokud však taková rozhodnutí byla vydána před 25.2.1948, je jejich přezkumná činnost v občanskoprávním řízení omezena pouze na otázku, zda nejde o nicotný správní akt a zda je rozhodnutí pravomocné a vykonatelné. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 28 Cdo 1604/2016 výslovně uvádí: „.....*konfiskační výměr je správním aktem, jímž je soud vázán a jehož správnost (tedy ani to, zda byly dány předpoklady konfiskace) není v zásadě oprávněn zkoumat. Provéřit může toliko, jestli se jedná o správní akt (a nikoliv paakt), byl-li vydán v mezích pravomoci příslušného správního orgánu a zda je pravomocný nebo vykonatelný....*“ Obdobně hovoří i další rozhodnutí téhož soudu, sp. zn. 22 Cdo 2148/2001, 28 Cdo 2020/2005, 28 Cdo 1473/2006, 28 Cdo 911/2010, rozhodnutí Ústavního soudu, sp. zn. I. ÚS 405/98 a řada dalších).

Předmětná vyhláška Okresní správní komise v Kaplici byla vydána 15. listopadu 1945, vyvěšena 5. prosince 1945 a sejmuta 19. prosince 1945, tedy před počátkem rozhodného období. Soud ji tudíž přezkoumal v souladu s výše citovanou judikaturou pouze

z naznačených formálních hledisek, jelikož její věcný přezkum (mj. i otázka důvodnosti tohoto postupu vůči právnímu předchůdci dalšího účastníka řízení) je vyloučen.

Dekret prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. nestanoví žádná procesní pravidla, rozhodování tak probíhalo podle zákona č. 8/1928 Sb., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správní řízení). Podle § 6 citovaného zákona nebylo-li stanoveno jinak, byla dána v 1. stolici věcná příslušnost okresních úřadů, ve 2. stolici věcná příslušnost zemských úřadů.

V poválečném uspořádání došlo podle vyhlášky č. 43/1945 Sb., o platnosti ústavního dekretu prezidenta republiky z 4.12.1944, č. 18 Úř. věst. čsl., o národních výborech a prozatímním národním shromáždění a podle § 1 vyhlášky ministerstva vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů, ke vzniku okresních národních výborů jakožto orgánů veřejné správy, které nahradily dřívější okresní úřady. Okresní správní komise byla ve smyslu čl. 4 vyhl. č. 43/1945 Sb. a § 3, § 6 odst. 1, odst. 3 vyhl. č. 45/1945 Sb. orgánem jmenovaným pro dočasnou správu okresů, kde pro převážnou většinu obyvatelstva státně nespolehlivého nemohl být ustaven národní výbor, s pravomocí rovnocennou pravomoci okresního národního výboru.

Podle § 2 odst. 2 dekretu prezidenta republiky č. 121/1945 Sb., o územní organizaci správy vykonávané národními výbory, byly obnoveny obvody správních okresů a sídla nově vzniklých okresních národních výborů či okresních správních komisí byla v místech sídel dřívějších okresních úřadů. Příloha č. 1 vymezovala územní obvod správních okresů v rámci České republiky a do okresu Kaplice podle ní náležely územní obvody obcí Vyšší Brod, Nové Hrady a Kaplice.

Podle § 68 odst. 1 zákona č. 8/1928 Sb. se rozhodnutí označovalo jako výměr, podle § 68 odst. 2 mělo obsahovat výrok, odůvodnění (nebylo-li stanoveno jinak) a poučení o oprávněném prostředku (nešlo-li o rozhodnutí ústředního úřadu). § 72 odst. 1 předpokládal písemnou formu výměru, nebylo-li stanoveno jinak. Písemné vyhotovení rozhodnutí muselo podle § 68 odst. 3 obsahovat označení úřadu, který je vydal, datum a podpis oprávněného úředního orgánu a podle § 72 odst. 2 bylo rozhodnutí vydáno doručením písemného vyhotovení, nestanovil-li předpis jinak. Podle § 91 odst. 1 bylo rozhodnutí vykonatelné, pokud proti němu nebyl přípustný opravný prostředek, anebo tento neměl odkladný účinek.

Citovaný právní předpis rozeznával vedle doručení poštou (případně úřadem, jeho orgány nebo obcí - § 25) podle § 33 také doručení vyhláškou u osob, jejichž pobyt přes konané šetření je neznám, nebo osob, které nejsou úřady známy a nemají ustanoveného zástupce, zmocněnce či opatrovníka, a to veřejnou vyhláškou na úřední tabuli, přičemž doručení platilo za vykonané, pokud nebylo ve správních předpisech jinak stanoveno, když od vyhlášení na úřední tabuli příslušného úřadu uplynulo patnáct dnů, nebyla-li ovšem ve vyhlášce stanovena lhůta delší. Úřad také mohl vyhlásit vyhlášku v obci veřejným vyvěšením a jinak způsobem v místě obvyklým.

Nicotný správní akt je v právní teorii definován jako neplatný od samého počátku, na nějž se proto hledí jako na neexistující. Jde zejména o správní akt vydaný mimo rámec věcné příslušnosti či pravomoci správního orgánu, případně trpící jinými závažnými vadami, pro které jej ani není možno považovat za správní akt.

Předmětná konfiskační vyhláška je rozhodnutím v I. instanci, o níž v rámci své pravomoci a věcné příslušnosti rozhodoval příslušný správní orgán, Okresní správní komise v Kaplici, postavená na roveň okresnímu národnímu výboru. Rozhodnutí má všechny náležitosti stanovené procesním předpisem a je určité. Uvedené označení „Fara“ s adresou Rožmberk nad Vltavou 8 (poř. č. 110) a s adresou Rožmberk nad Vltavou (poř. č. 136) v daných okolnostech a poměrech dostatečně jasně specifikuje tohoto adresáta zmíněného správního aktu a vyjadřuje, že směřoval proti majetku farnímu (nikoli proti majetku kostelnímu, jak bude rozvedeno dále).

Ze zápisů v pozemkové knize je jasné, že majetek, jenž je předmětem tohoto sporu, náležel dvěma církevním subjektům, farnímu kostelu (Pfarrkirche), jehož se týkala knihovní vložka č. 21 a farnímu beneficiu (Pfarrfrunde), jehož se týkala knihovní vložka č. 8. Tyto subjekty byly vždy přísně rozlišovány, jak je patrné nejen ze zápisů v pozemkové knize, ale i z listin týkajících se postupu podle zákona č. 46 /1948 Sb. a konečně i z rozhodnutí o sloučení s dalším účastníkem řízení, v jehož důsledku se stal právním nástupcem obou. Farní beneficium (obročí) je definováno jako trvalý důchod, výnos či příjem z majetku spojený s výkonem určité služby či úřadu, jehož účelem je zajistit prostředky k obživě osoby vykonávající tuto službu či úřad. Farní beneficium představuje tedy příjem z farního majetku, který sloužil k pokrytí nákladů duchovního zastávajícího příslušný církevní úřad. Oproti tomu jmění kostelní sloužilo k úhradě nákladů na výstavbu a provoz kostela (viz v podrobnostech Tretera, Rajmund Jiří a Záboj Horák. Slovník církevních práva. Praha: Grada, 2011.). Veden těmito úvahami dospěl soud k závěru, že předmětná konfiskační vyhláška byla namířena proti majetku farnímu (beneficiálnímu), nikoli proti majetku kostelnímu, nepostihuje tedy nemovitost zapsanou v knihovní vložce č. 21, parcelu PK č. 406 (KN č. 406/1), ale pouze nemovitosti zapsané v knihovní vložce č. 8, tj. PK č. 281 (KN č. 281), PK č. 363/2 a 364/1 (KN č. 359/2), PK č. 330/2 a 332/1 (KN č. 329/4) a PK č. 508/2 a 508/3 (KN č. 507/4).

Z hlediska požadavku určitosti rozhodnutí je dále podstatné uvedení důvodu konfiskace, neboť od toho se mj. odvíjelo, který orgán byl oprávněn k rozhodování, jak vyplývá z rozhodnutí Ústavního soudu, sp. zn. I. ÚS 194/96 Ústavní soud. V dané věci je to důvod stanovený § 1 odst. 1 písm. a) dekretu, nikoliv důvod podle § 1 odst. 1 písm. b) či písm. c). Argument, že tedy nerozhodoval Zemský národní výbor, jemuž rozhodování bylo svěřeno ustanovením § 3 odst. 2 dekretu, je irelevantní. Jak již plyne ze systematického uspořádání § 3 dekretu a logického výkladu tohoto ustanovení, rozhodování podle § 3 odst. 2 se netýkalo důvodu vymezeného v § 1 odst. 1 písm. a), tedy osob německé a maďarské národnosti, ale zrádců a nepřátel Československé republiky podle § 1 odst. 1 písm. b), c), které jsou dále definovány § 3 odst. 1 písm. a), b) dekretu. Otázka, zda dekret byl uplatněn vůči „správnému“ subjektu, tedy vůči tomu, vůči němuž tento důvod mohl uplatněn být, spadá již do věcného posouzení, které, jak bylo výše vysvětleno, soudu v této věci nepřislouží (viz v podrobnostech rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 28 Cdo 1604/2016 a Ústavního soudu, sp. zn. III.ÚS 174/17).

Doručení vyhláškou bylo jedním z legitimních způsobů doručování ve smyslu zákona č. 8/1928 Sb. Jak rovněž dovodila soudní judikatura, je nutno jej považovat za řádný způsob doručení ve smyslu tehdejších procesních předpisů správních. Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí sp. zn. 28 Cdo 2020/2005 k totožné námitce akceptoval tento způsob doručování se přihlédnutím k tomu, že doručováno bylo 3 měsíce po skončení války, v době probíhajícího odsunu německého obyvatelstva z českého pohraničí. Lze dovozovat, že nejinak tomu bylo

v pohraniční obci Rožmberk nad Vltavou, kde zmiňovanou konfiskační vyhláškou byly označené osoby německé – maďarské národnosti sepsány pod 211 položkami, přičemž v řadě případů šlo o manželské páry, jejichž odsun včetně rodinných příslušníků následoval. V takto zmatečné a nepřehledné situaci, charakterizované velkým pohybem obyvatelstva, bylo pro doručující orgány obtížné získat věrohodné poznatky o pobytu a pohybu konkrétních osob, resp. v případě právnických osob, o přítomnosti osob oprávněných za ně korespondenci přebírat a tyto osoby v místě doručení zastihnout. Navíc šlo o správní akt adresovaný většímu počtu účastníků zároveň. Pokud další účastník řízení prokazoval, že na farním úřadu byly v období vydání a doručování této vyhlášky prováděny běžné úkony související s jeho činností, jinak řečeno tedy, že fara „fungovala“ v běžném provozu, nemá tato okolnost na způsob doručení žádný vliv. Pokud oprávněný zástupce farního benefícia v uvedené době v obci přítomen byl, musel se tak o vyhlášce dozvědět při jejím vyvěšení tím spíše, že zvláště v tak malé obci bylo téma odsunu naprosto ústředním tématem života tehdejších dnů. Z doručení formou vyvěšení tak nelze vyvozovat žádné důsledky v podobě neúčinnosti doručení tím spíše, že žádné takové důsledky s ním nespojuje ani tehdy platný předpis řád (zákon č. 8/1928 Sb.). Ústavní soud ve svém již výše zmiňovaném rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 194/96 konfiskační řízení, v němž byla konfiskační vyhláška doručena veřejným vyvěšením po dobu 15 dnů, za řádně proběhlé.

Vyhláška byla vyvěšena 4.12.1945 a sejmuta 19.12.1945, kterýmžto dnem je považována za doručenu. Dotčené subjekty v případě, že rozhodnutí vydáno bylo, se mu mohly bránit řádným opravným prostředkem ve správním řízení podle zákona č. 8/1928 Sb. (§ 74 a násl.), případně uplatnit nárok podle § 1 odst. 2 dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., aby jim majetek zkonfiskován nebyl, jak o tom byly poučeny. Žádný takový úkon ze strany žalobce, resp. jeho právního předchůdce, však nebyl tvrzen a ani prokázán. Rozhodnutí je tak pravomocné i vykonatelné a účinky konfiskace nastaly tak k datu 23.6.1945. V té souvislosti je nerozhodné, že v seznamu majetku vyšetřeného v k.ú. Rožmberk nad Vltavou ze dne 26.2.1948 je fara, čp. 7, 8, 9 označena jako nekonfiskát, jelikož tento dokument nemohl rozhodnutí o konfiskaci jakkoli zvrátit.

Právní úkony a správní akty, které činily a vydávaly orgány státní správy podle zákona č. 46/1948 Sb. v následném období jsou rovněž bez jakéhokoli dopadu na konfiskovaný majetek, nemohly způsobit přechod vlastnického práva na stát, který v té době již vlastníkem byl na základě předchozí konfiskace. Důvodů, které k nim tehdejší orgány vedly, se lze dnes již jen domýšlet. Mohly souviset s právně-teoretickými spory v souvislosti s aplikací prezidentských dekretů, kdy část právní teorie zastávala názor, že na církevní majetek vůbec nedopadají, ale mohly být vedeny i snahou z důvodu „právní jistoty“ učinit takové kroky, jež by církevní majetek postihly pro případ, že by konfiskace byla z jakéhokoli důvodu zmařena.

Z uvedených důvodů dospěl soud k závěru, že majetek právního předchůdce dalšího účastníka řízení byl konfiskován podle dekretu č. 12/1945 Sb. prezidenta republiky ke dni 23.6.1945, přičemž o konfiskaci bylo rozhodnuto dnem 15.11.1945, doručena byla a pravomocnou se stala 19.12.1945, tedy ještě před započítáním rozhodného období. Právní předchůdce žalobce tak nemohl utrpět majetkovou krivdu ve smyslu § 5 ZMVC a jeho nárok na naturální restituci uplatněný touto žalobou není důvodný.

Soud je si vědom svého rozhodnutí ve věci sp. zn. 11 C 87/2016, kde zaujal právní názor, že konfiskace z důvodu vymezeného ust. § 1 odst. 1 písm. a) dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., neboť toto ustanovení mohlo dopadat pouze na fyzické osoby. Svůj

právní názor však přehodnotil s odvoláním na výše zmiňovanou judikaturu, jelikož posuzování, zda určitý subjekt práva je osobou, na niž je možno účinky dekretu vztahovat, je otázkou věcného posouzení, která soudu nepřísluší.

Z těchto důvodů bylo žalobě vyhověno ohledně pozemků označených v odstavci I. výroku tohoto rozhodnutí, a to podle § 250j odst. 1 o.s.ř., neboť v této části není rozhodnutí správního orgánu věcně správné a tudíž v tomto rozsahu bylo nahrazeno soudním rozsudkem podle § 250j odst. 2 o.s.ř.

Odlišná situace je u pozemku zapsaného v knihovni vložce č. 21 z původního majetku farního kostela, kde vyjma námitek konfiskace žalobce neuplatnil žádné další výhrady vůči rozhodnutí správního orgánu. Soud v této části považuje rozhodnutí za věcně správné a shoduje se s právními závěry vyslovenými v jeho odůvodnění. Byly naplněny všechny předpoklady ust. § 2 - § 6 ZMVC a ze strany žalobce dodržen i postup podle § 9 odst. 1, odst. 6 ZMVC při uplatnění jeho restitučního nároku. Jedná se ve smyslu § 2 ZMVC o zemědělský majetek z původního vlastnictví Farního kostela v Rožmberku nad Vltavou, jehož je další účastník právním nástupcem, subjektem zapsaným v rejstříku Ministerstva kultury ČR a tedy oprávněnou osobou dle § 3 písm. b) ZMVC, neboť jeho právní předchůdce utrpěl majetkovou újmu podle § 5 písm. a) ZMVC odnětím pozemků v rozhodném období bez náhrady podle zákona č. 46/1948 Sb. Povinnou osobou k vydání tohoto majetku je žalobce podle § 4 písm. b) ZMVC a povinnost k vydání je mu uložena § 6 ZMVC a vydání nebrání žádná překážka ve smyslu § 8 odst. 1 ZMVC. V podrobnostech lze v této části pro stručnost odkázat na odůvodnění rozhodnutí správního orgánu. V této části byla žaloba jako nedůvodná zamítnuta podle § 250i o.s.ř.

O náhradě nákladů řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 2 o.s.ř. Převážně úspěšným byl žalobce, který neuspěl z celkových 6 parcel pouze u jedné parcely. Jeho úspěch tak představuje cca 83 %, neúspěch pak cca 17 %. Porovnáním úspěchu a neúspěchu vychází cca 66 % a v této výši z celkové částky nákladů má právo na jejich náhradu proti převážně neúspěšnému dalšímu účastníku řízení. Jde o náklady nezastoupeného účastníka podle vyhlášky č. 254/2015 Sb. celkem za šest úkonů po 300 Kč podle § 1 odst. 1 písm. a), b), c), tj. 2x vyjádření k žalobě, 2x příprava k jednání a 2x účast při soudním jednání. Z částky 1.800,- Kč mu tak náleží 2/3, tj. 1.200,- Kč.

Lhůta k plnění byla stanovena podle § 160 odst. 1 o.s.ř.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů od jeho doručení k Vrchnímu soudu v Praze u Krajského soudu v Českých Budějovicích.

Nebudou-li povinnosti uložené tímto rozhodnutím splněny řádně a včas, lze se jejich splnění domáhat na návrh soudním výkonem rozhodnutí či exekucí.

Krajský soud v Českých Budějovicích
dne 25. září 2017

Mgr. Kamila D r á b k o v á v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Monika Hanušová